

על חודש שבט

שבט הוא החודש החמישי בלוח השנה העברי, המתחיל בחודש תשרי. שבט הוא חודש, שחורף ואביב נפגשים בו - הוא הגבול בין שיא החורף לראשית האביב. מזלו של חודש שבט בגלגל המזלות הוא דלי, משום שהוא עשיר בגשמים, ככתוב: "יזל מים מדליו" (במדבר כד, ז). לקראת סוף החודש מתמעטים הגשמים ומתחילים להופיע סימני האביב. העצים מתחילים ללבלב (להוציא עלים), והראשון שבהם הוא עץ השקד הנקרא גם שקדיה. גם השדות מתמלאים בפרחי בר, והארץ מתחילה להתכסות בכלניות, בנרקיסים, ברקפות ובשאר פרחי אביב בשלל צבעים.

להעצים את העצים

- בעת כתיבת שורות אלה, בין מחשבה לרעיון, אני מפנה מבטי אל החלון. מבעדו מחייך אלי עץ הפלטופורום (שלטית מסופקת) הגדול והוותיק. אני מונה את יתרונותיו של העץ הזה:
1. בית גידול וקינן, ומקום מנוחה לציפורים - בזכותו אנו מתעוררים כל בוקר לקול שירה וניקור של שחרורים, דוורים, ירגזים, בולבולים, נקרים, דורות ואפילו טווסים, שבהחלט משפרים את היום.
  2. מקור הגנה ומזון למגוון בעלי חיים אחרים שבסביבתנו - חתולים, קיפודים, לטאות.
  3. מתלה לנדנדות של השכנים.
  4. מסנן טבעי של אבק וכולרות אחרות, שבוודאי חוסך ניקוי אבק ותחלואים שונים.
  5. מסנן רעש!! (כן, כן, עצים ידועים כמסנני רעש) מתחנת הכוח צפית.
  6. מצל על ראשינו ומצנן את ביתנו בחודשים החמים.

7. מייצב את הקרקע ומונע סחף.

8. מזכיר לי מידי פעם שלמקום שבו אני חיה יש היסטוריה ומורשת.

9. מעורר השראה ויפה, יפה כל כך.

העצים הם היצור החי הגדול ביותר ובעל אורך החיים הרב ביותר על פני כדור הארץ.

ואף על פי כן, לעיתים קרובות, עקב חוסר מודעות, לחצי פיתוח, חוסר טיפול או טיפול לקוי, וכן עקב ניוון והזדקנות שנגרמים מכל אלו, נכרתים העצים, או נגזמים בצורה הגורמת להם נכות תמידית.

כריתת עץ היא לעיתים מוצדקת ולעיתים הדבר אינו מוצדק. בכל מקרה, חשוב לדעת שלא כל מי שרוצה יכול לכרות כל עץ סתם כך.

חוק "פקודת היערות" הוותיק שירשנו מהבריטים קבע רשימה של אילנות מוגנים, אשר כל המעוניין לכרות או להעתיק אותם חייב לקבל את אישור "פקיד היערות" לכך.

בעשור האחרון ישנה עליה דרמטית במודעות לחשיבותם של העצים בישראל ולצורך להגן עליהם מפני לחצי פיתוח. בהתאם לכך, החוק בארץ עבר גם הוא בשנים האחרונות שינויים והתאמות:

בשנת 2008 אושר שינוי לחוק התכנון והבניה המחייב לסמן בכל תכנית כל "עץ בוגר" הקיים בתחומה (כלומר שגובהו כ-2 מטר

עץ האקליפטוס הוותיק (בן כ-70) הניצב באמצע הדרך בין הספרייה לחדר האוכל, ובין שני גזעיו תקוע מוט ברזל, אשר הונח שם ע"י נערים למטרות משחק, והעץ צמח סביבו.

לפחות, וקוטר גזעו בגובה 1.30 מטר מהקרקע הוא 10 ס"מ לפחות), ולהתנות אישורה של התכנית בקבלת חוות דעת פקיד היערות לעניין האפשרות לשמר את העצים או להעתיקם.

קיימת משמעות רבה להקדמת העיסוק בנושא העצים ומעורבות פקיד היערות משלב הביצוע לשלב התכנון. כך נלקחים בחשבון גם העצים הבוגרים הנמצאים בתחום התכנית במסגרת השיקולים התכנוניים, ובמקרים מסוימים אף ישונו תכניות באופן שיאפשרו שמירה והגנה על העצים הבוגרים הקיימים בתחומן. לדוגמא -

תוואי דרך יתעקל מעט על מנת למנוע פגיעה בעץ ותיק ובשורשיו, שטח ציבורי יתוכנן דווקא באזור בו קיימת קבוצת עצים ותיקים.

והדבר אכן קורה.

במסגרת התיקון לחוק התכנון והבניה תוקנה גם פקודת היערות, ונקבעה בה בין היתר זכותו, ואף חובתו, של פקיד היערות להתנות מתן רישיון לכריתת עץ בוגר בנטיעת עץ בוגר אחר במקומו.

חשוב להבין כי החקיקה המגינה על העצים הבוגרים בישראל מתייחסת לכלל

העצים הבוגרים בישראל ובכל מקום שהוא - גם בחצר של בית פרטי.

את ההיתר לכריתת עץ ניתן לקבל מפקיד היערות או ממורשה למתן היתר כריתה. בארץ פועלים כמה פקידי יערות מטעם קק"ל ומשרד החקלאות. לפנייה לקבלת היתרי כריתה או העתקה ודיווח לגבי חשש לכריתה ללא רישיון ניתן לפנות אל משרד פקיד היערות במשרד החקלאות בטל' -03-9485816.

עץ הפיקוס מימי ראשית הקיבוץ, הניצב בפינה הדרום-מערבית של חדר האוכל.

בעת הבאת חוק גנים לאומיים לאישור הכנסת בשנת 1962 אמר דוד בן גוריון: "עץ בן שבעים שנכרת - לא יוכל לבוא במקומו שום מבנה מועיל חדש. אין תמורה לעץ עתיק. המשמיד עץ כזה עוקר שורשי אדם. אין שום בניין או חשמל חשוב יותר מעץ איקליפטוס עבות, שקמה ישנה, חורש אלונים. הם שורשי האדם. בניין תוכל להקים כאן או שם ולעץ בן מאה אין תמורה. אין זו רק ונדליות אלא ערעור העתיד. ובאיזו קלות עוקרים אצלנו. תמיד נמצא שעצים מפריעים למישהו או למשהו, לקו הישר של המדרכה או לחוטי החשמל או לאיזה כיכר קטנה שמישהו יזם בדמיונו קצר הכנפיים..."

מימין – עץ האורן הגדול העומד ממערב למגרש החניה שמאחורי בית הדר, בין שני הצריפים הוותיקים (ובלים). באמצע – נירה שויאר ואמה רוחל'ה עובדות בגינה שבפתח הצריף בו התגוררו (שכאמור עומד עד היום במקומו), כשברקע, מאחורי נירה, ניצב אותו עץ אורן בצעירותו. התמונה צולמה בשנות הארבעים המוקדמות. משמאל – נירה ואמה עומדות בין ענפי האורן הצעיר.

הלה אלמן ושגית לב

"כי האדם עץ השדה"

ירון גיאר הוא מנהל העבודה מטעם חברת "**נופים אחזקות ופיתוח**", שזכתה במכרז על הטיפול בנוי, בניקיון, ופינוי הגזם, בקיבוץ. הוא אחראי על הטיפול בגינון שלנו. חברת "נופים", בהנהלת הקבלן הראשי חיים אוזן, פועלת בתחום הגינון כבר 12 שנה. החברה עוסקת במתן שרותי גינון למגזר הציבורי ומספקת שרות כולל של אחזקת גנים, ניקיון שטחים וגנים, הדברת עשביה, פיתוח נוף, סקר גנים, ותשתיות. משלבת יעוץ מקצועי וארגון בתכנון הגן, בניית תוכנית עבודה, ופיתרונות מחשוב. מתן שרות נבנה לכל מוסד בשיתוף איתו.

"**נופים**" נחשבת לאחת החברות המובילות בתחום אחזקת מושבים וקיבוצים. **ירון גיאר** קרוב לתחום הגינון מילדותו. כילד במושב סייע לאביו, שטיפל בנוי במושב. והיום הוא לומד הנדסאי נוף במכללת אשקלון. הוא עובד בתחום כבר 15 שנים. לדבריו, הוא מאמין בעבודת האדמה ושמירה על הטבע וטיפוחו. העיסוק בצמחים הוא סוג של תרפיה. צמיחת הצמחים, על כל שלביה מהזריעה, או השתילה, עד לפרי מעניקה הנאה רבה – הזורעים בדמעה ברינה יקצרו!

אני שמח שעלה בחלקי לנהל את תחום הגינון בקיבוץ כפר מנחם אני כל יום מגלה אנשים מדהימים ואתגרים מרגשים.

ירון תיאר את עבודת צוות הגינון בתקופה האחרונה.

אני מביאה את דבריו:

חיים אוזן מנהל החברה זימן אותי לפגישה וסיור בכפר מנחם, כבר מהפגישה הראשונה נוצרה כימיה מצוינת, הבנתי שמדובר באדם שמחויב לתוצאה, העלנו רעיונות והכנו תוכנית עבודה.

וסדרי עדיפות בין חשוב לדחוף.

הגענו לקבוצה אחרי שכ-3 חודשים הנוי לא טופל וראינו בטיפוח המחודש אתגר. ראשית סקרנו את כל הגנים ובמיוחד את ראשי מערכות ההשקיה והכנו דוחות מפורטים לגבי מצב הגנים והמערכות. בשפה המקצועית "תיק גן" שכמובן הוגש בצרוף המלצות לחברי הוועד.

נכנסנו והתחלנו לעבוד בשיא המרץ – חשפנו וניקינו שטחים בכל שטחי ההרחבה והקבוצה. יישרנו קו ראשוני – הגענו ובצענו עבודה בכל שטחי הישוב. ביצענו גיזומים, כיסוח, פיזרנו דשנים, הדברנו ונקשנו עשבים רעים, ביצענו בדיקה וטיפול בכל מערכות ההשקיה בישוב. והבאנו את השטחים הציבוריים למצב נורמאלי. בהדרגה התחלנו גם לבצע פיתוח – שתלנו צמחים ועצים צעירים והתחלנו בטיפוח שטחים חדשים.

לאחרונה, בוצע בקבוצה גיזום עצים גבוהים ובהרחבה נשתלו עצים חדשים בחורשות ובגנים הציבוריים ופרחים עונתיים בכיכר. בכל הישוב בוצע חישוב שטחי בור ובעקבותיו ריסוס שטחי הבור בחומר מונע הצצה של עשבים, שלא יתפתחו קוצים ועשב בר בשטחים שטופלו.

שיקום הנוי הוא תהליך נבנה. אנו משלבים ציוד מתקדם בכדי לזרז את התהליך בכל הקשור בנו.

יש לנו חזון, שבעונה הבאה היישוב ילבש פנים חדשות נשפר ונעלה אתה רמה בכול הקשור איכות הסביבה – נשתול צמחים נוספים ונרים את רמת תחזוקת הגנים ונשדרג את מערכת ההשקיה בקבוצה (יש בעיה עם התשתיות הוותיקות בקבוצה). בימים אלה אנו עובדים על תוכנית לעתיד הקרוב לשתילות עצים בקיבוץ והגשת תוכנית אב לשיקום ושדרוג מערכות ההשקיה בקיבוץ ותיקים וכן הצבת שלטים לפינות גזם מסודרות.

אנחנו עובדים בשיתוף פעולה עם ועדת הנוי. אנחנו מעבירים לה מדי חודש דו"ח על העבודות שבוצעו והתוכניות שיש לבצע. מקיימים פגישות לעיתים קרובות, ואנו זוכים למשוב חיובי מהוועד ומהתושבים.

אני כגנן רואה כאן אין סוף אפשרויות. החזון שלנו ליצר פה רמת גינון ואיכות הסביבה מהגבוהות שניתן.

הביאה לדפוס יהודית אפרתי

❖ הגיגים על הנוי בקבוצה ובקהילה

תמיד ראיתי בגינה קשר לאדמה ולבית, קשר לחקלאות הכפר ולקיבוץ הממוקם בלב אדמותיו. הקיבוץ-התקיים בעיקר מגידולים חקלאיים והגינה הביתית הייתה בשבילי מעין המשך של הקשר בין האדם לטבע הסובב אותו. כבר בילדותי חונכתי לעשייה וטיפוח בתחום. קרי, דשא לפני הבית, פרחי עונה ורב שנתיים בהמשכו של הדשא ומסביב לו- עצי פרי. שיחי פטל מאחורי הבית ועצי נוי וצל (בעיקר איזדרכות שגדלו פרא) ושימשו לנו כילדים חומר נהדר לבניית סוכות ולמלחמות "בומבלך"... כן היה גם עץ פלפלון גדול לפני הבית, עליו טיפסנו בקלות, כי יש לו קליפה מחוספסת מאד ונוחה לאחיזה. ריחו המיוחד של עץ זה תמיד מזכיר לי את תקופת הילדות. (דרך אגב כמעט שנעלם לגמרי מנופינו ונשארו רק עוד כמה פרטים בודדים בקיבוץ). כמובן שבאותה תקופה לא היתה לנו כמעט בכלל מגבלה בגודל הגינה בעיקר בגלל שהיינו גרים בצריף שבדי פינתי והמרחבים היו כמעט עד... האופק. בזיכרוני בכלל, הקיבוץ בתקופותיו השונות היה

תמיד טבול בירק: חורשות עצי אורן, ברושים, אקליפטוסים, מכנפים, עצי פיקוס ובוקיזה, עצי תות ועוד מיני צמחים, שבחלקם הגדול ארץ ישראליים ובחלקם צמחים שיובאו והתאקלמו בארץ. כמו כן בדשאים רבים ובגנים ציבוריים, שבמשך השנים הושקעו בהם משאבים ועבודה רבה. עד ההפרטה ושיוך הדירות תפס הגינון הציבורי למעשה את מרבית שטחי הקיבוץ, כאשר התערבותו של הגן בנעשה בכלל הקיבוץ ועד לקיר הבית הפרטי, הייתה מרבית והייתה אמורה לתת מענה לצרכי החברים. נכון, לדעתי, אף פעם לא ניתנה מספיק יד מכוונת ותכנון מדוקדק יותר של המכלול מבחינה אסטטית וגננית. חלק מזה בודאי קשור להתפרסות הרחבה של בתי הקיבוץ, לבניה הלא אחידה של בתי מגורים ולחוסר תכנון מראש של הצמחיה והתאמתה לכל מקום ומקום. אולי, גם בגלל חוסר באמצעים וכח אדם שיתחזק שטח גדול ומורכב כמו אצלנו. אך יחד עם זאת, אין לי ספק שגנני הקיבוץ (לדורותיהם...) ראו בעבודתם משימה גדולה וחשובה ביותר (אם כי בדגשים שונים), ועל כך, על עבודתם הקשה ועל השקעתם הרבה לאורך שנים רבות - יבורכו. נכון להיום ולאור ההתפתחויות והשינויים שחלו בקיבוץ בשנים האחרונות, הגדרת הגינה הפרטית, עצם הצורך בה והטיפול נהייה יותר ויותר תלוי אפשרויות וסדרי עדיפות של כל אחד ואחד גם לגבי סביבת מגוריו הקרובה, סביבת השכן במקצת ולא יותר. אין ספק, שכשרוב האחריות נופלת על הפרט וכשהגינון הציבורי עובר לידיים אחרות (לא משלנו), הכל נהייה יותר ויותר מדוד ומוערך בכסף וכאשר חסרה הנשמה היתרה אנחנו כולנו יוצאים נפסדים. לי אישית, הגינה וכל אזור הבית והסביבה חשובים. אני מאד אוהב את עצם העבודה בגינה, את בנייתה, תכנונה ועיצובה, המעניקים תחושה של יצירה וסיפוק אישי רב. כמוכן שהזמן לכך לא מספיק והייתי שמח עם עוד כמה שעות אור ביום כדי לממש בכיף עבודה זו. לכל עונה יש את היחוד שלה ואת העשייה שמתלווה אליה בגינה. ואין רגע דל (אם רוצים כמובן...). זוהי בעיני עבודת קודש. הלוואי והיינו יכולים (כל אחד מאיתנו) לשמר סביבת מגורים ירוקה ופורחת לאורך כל השנה (זה בהחלט דורש השקעה רבה), ליצור מעין רצף טריטוריאלי ירוק ומטופח של כל סביבות המגורים בקיבוץ. זוהי בעצם יותר משאלת לב ורצון לשיפור נוף חיינו, מאשר ביקורת כלשהי. אם היו שואלים אותי איזו צמחיה הייתי רוצה לראות בגן הציבורי בקיבוץ, הייתי מתמקד בצמחיה ארץ ישראלית טיפוסית. הרבה עצים, כאלה שאינם דורשים טיפול רב וחסכוניים במים. עמידים בפני מחלות ופגעי טבע. הם באופן טבעי שייכים לנוף שלנו. לפיכך, לדעתי, יש מקום לצמצם את כמות הדשאים הציבוריים הדורשים טיפול רב בהשקיה, בכיסוח ובתחזוקה וכך ליצור חיפוי משמעותי של הקרקע, כזה שיפחית את כמות העשבים, שיפחית את הצורך בריסוסים ובמניעת הצצה של עשבים (הרי פעם, פעם... כך היה.), כך נמנע הרבה עשבים גם בשטחים הפריפריאליים. דפוס זה של יתר צל וכיסוי מפני השמש יאפשר להתמקד יותר במרכז בתחזוקה ובטיפול בצמחייה יותר יחודית ואולי קצת יותר צבעונית. ברוח זו, לסיכום, מקווה שהגישה לגן הנוי בכלל ולשימור הסביבה יתפסו מקום יותר חשוב בסדר העדיפויות של קברניטי הקהילה. ושתהייה לכך גם תוצאה בהקצאת משאבים, אני משוכנע שנצא כולנו נשכרים ורחבי לב יותר.

רמי לפידות

❖ **עבודת הגינה מאוד טובה לנשמה ואני אוהבת אותה מאוד**

קלרה קרון אלמן מטפחת גינה משנת 2000 ומגדילה אותה כל פעם.

קלרה תושבת בקבוץ, נשואה לעידו ואמא לאלה ואריאל.

קלרה תיארה את מקום הגינה בחייה.

אני מביאה את דבריה:

כשעברנו לאזור, שאנו גרים בו היום הייתה שממה מסביב ונתיב לכלי רכב וטוסטוסים – ממש מסלול מרוצים, שהפריע לי מאוד. שתלנו סביב השטח גדר חיה ונטענו עצים והמרוצים נפסקו.

אני אוהבת את הצמחייה והקשר לאדמה ולטבע, הם העומדים מאחורי טיפוח הגינה.

הגינה עושה לי טוב לנשמה וגם בתמורה נותנת פרי ויופי.

יש לנו גינה מגוונת וגדולה, כדונם וחצי, שיש בה עצי פרי, עצי נוי, צמחי תבלין וירקות.

בגינה שלנו שני עצי לימון ולימון גמדי, 3 פקאנים, רימון, שתי תאנים, תפוז ותפוז סיני, גפן, פסיפלורה ופומלה והרבה עצי נוי כמו שיפלה, ברכיטון, פלפלונים, פיקוסים ועצי נוי אחרים שאנני מכירה את שמם.

יש גם שיחים - ורדים, עד-עד, בוגנביליה, חלבוב הדור, צמחי תבלין וגינת ירק עונתית. אנו מגדלים בה, כרישה, בצל ירוק, סלק עלים, סלק, עגבניות ומלפפונים. לא תמיד הכל מצליח ולפעמים מגיעים כל מני מזיקים, אבל ככה לומדים עליהם.

כמובן שאני ומשפחתי נהנים מפירות הגינה – אנו שותים הרבה לימונים, מכינים תה מסוגים שונים. מהתפוזים אני מכינה ריבה ונהנית מזה שזה אורגני וכמובן הילדים זוכים לאכול את רוב הירקות הטריים. אנו גם מחלקים פה ושם פירות לשכנים, למשפחה וחברים.

חשוב לנו לשתול גם צמחים שמביאים פרפרים וציפורים.

למשל, כבר כמה שנים אנו שותלים פיגם (שיח תבלין) ובעקבותיו מגיע פרפר זנב הסנונית ואנו יכולים לעקב עם הילדים אחרי כל התהליך של התפתחות הפרפר – כשהזחלים הופכים לגלמים ומהם מגיחים הפרפרים – זה פשוט מדהים בעיני ובעיני הילדים.

גם ציפורים מבקרות בגינתנו – יונק הדבש, שחרורים, עורבנים, בולבולים, דוכיפת, פשוש וירגזי. הילדים מאוד נהנים מכל היצורים שישנם בגינה.

רוב הזמן אני מטפלת בגינה בעצמי. הילדים עוזרים לי הרבה פעמים לעשב, לגרף ולאסוף את הפקאנים. הם עוקבים אחרי התפתחות הצמחים, גם אני התבוננתי באמי, כשטיפלה בצמחים במסירות רבה ונדבקתי. אני מקווה, שילדי יאהבו לשמור על הטבע תמיד.

בגינה אני מוצאת קשר חשוב עם האדמה, של מין שייכות וחשובה לי ההתנסות. מדי פעם אני משרישה צמחים ומעבירה עצים (שצמחו לבד) למקומות חשופים, כדי שיהיה יפה לעין ויתרום לירוק.

אנו גם אוהבים את הסביבה הטבעית ובחלק מהגינה אנו שומרים על הצמחייה המקומית.

בחורף יש פחות עבודה – בעיקר גזום של העצים והורדים. בקיץ יש מלא עבודה, הכל רץ ומתפתח וצריך לגזום, לכסח ולטפל כל הזמן.

על אף הכייף והצורך המתמיד להיות עם יד על הדופק, העבודה בגינה לא משעבדת אותי. אני עושה אותה בשלבים ומרוצה שיש הרבה עבודה, אני פשוט אוהבת את זה.

❖ יש לי גינה אהובה, מטפחת ויפה מאוד

אריק גבעון תיאר את גינתו.

אני מביאה את דבריו:

הגינה שלי מטופחת כבר 4 שנים.

בגינה פרחים, עצי נוי – צאלון, עץ ערבה יפה, שמושך הרבה ציפורים ועצי פרי – קלמנטינה מיכל, לימונית, גויאבה, גויאבה ננסית, מנגו, אשכולית לבנה, אשכולית אדומה, רימונים, זיתים – יש לי בגינה עץ זית עתיק בן 380 שנה. בגלל שביתי קרוב לשדות הגינה מחברת אותי לטבע.

הגינה מעניקה יפי ושלווה – מרגיעה. אם אתה עצבני, אתה נרגע בגינה. הגינה היא חלק מהבילוי שלי, היא לא משעבדת. תמיד אני מוצא לה זמן (אני עובד כל יום לפחות שעה בגינה, אם לא, אני עצבני), אם הגינה לא נקייה ומסודרת, אני מרגיש לא טוב. הגינה משולבת כחלק בלתי נפרד מהחיים שלי ומעניקה לי רוגע. הגינה תורמת אנרגיה לכל הבית, רואים אותה מכל מקום בבית וכל המשפחה נהנית ממנה.

בתי הקטנה מאוד נהנית לשחק בה.

גינה יפה ומטופחת, זו גינה, שכל המן צריך לעבוד בה, גם בחורף – בשבועות האחרונים מלאתי אדמה וזיבלתי – תמיד יש מה לעשות בגינה, זה חלק מהכייף.

מתנדבים לוועדה לאיכות סביבה

הוועדה לאיכות הסביבה בכפר מנחם מחפשת שותפים לעשייה. אנשים שקידום וביצוע פרויקטים בתחום איכות הסביבה מעניינים אותם, והיו רוצים לתרום מעט מזמנם לטובת פעילות בתחומים שבהם הוועדה עוסקת ושואפת לעסוק:

- פעילות שוטפת במרכז המחזור של היישוב.
- פיתוח אפיקי מחזור נוספים על אלה הקיימים - יצירת אתר קומפוסט, מחזור קלקר וכד'
- פיתוח גינה קהילתית.
- שילוב הקהילה בכללה והנוער בפרט בפעילות בנושאי איכות סביבה ביישוב.
- קידום משותף של רעיונות נוספים לפעילות בנושא איכות הסביבה ביישוב.
- העשייה הינה במסגרת הצטרפות לצוות הוועדה לאיכות סביבה הפועל ביישוב.

מתנדבים ל"יד שנייה"

הוועדה לאיכות סביבה בכפר מנחם מחפשת שותפים לקידום פרויקט "שימוש חוזר" ביישוב.

הפעילות כוללת הפעלה שוטפת של מחסן ה"קח-תן" ושיפורו, וכן קידום רעיונות נוספים בתחום השימוש החוזר. מתאים לקבוצת מתנדבים / בודדים, שנושאים של שימוש חוזר ו"יד שנייה" מעניינים אותם, ושרצונם לתרום כשעתיים בשבוע לטובת נושא זה.

ט"ו בשבט הגיע חג לאילנות ט"ו בשבט בגנים

כל אחד מגני משרד החינוך קיבל עץ מן המועצה והעץ נשתל ע"י הגן.

ארבעת גני משרד החינוך צפו עם ותיקי הישוב בהצגה ארץ הפרחים הקסומה. שני הצדדים נהנו והילדים שוחחו בגנים על שמירה על הטבע, ושמירה על הפרחים המוגנים והסביבה שלנו.

ביום ו ט"ז שבט ערכו ילדי הגיל הרך מסיבת ט"ו בשבט עליזה בניצוחה של מאיה המורה למוסיקה.

גן רמון

גן טרום חובה גילאי 3-4 שנים.

הגננת **יעל שחורי** סיפרה על למידת הילדים ופעילותם לקראת ט"ו בשבט: הפעלנו את כל החושים בלמידה לקראת ט"ו בשבט:

התחלנו את הנושא בטיולי בוקר לראות את העצים שגדלים בקבוץ.

חפשנו את שבעת המינים והבאנו לגן (שעורה לא מצאנו הילדים מבלבלים שעורה וחיטה).

אספנו זרעים מהטבע והדבקנו אותם בשעות יצירה, בהן גם עיצבו הילדים עצים בגואש ובחומר.

יצאנו לקשט עצים ברחבי הקבוץ, ביוזמת הילדים קישטנו אותם בבלונים וסרטים, כי יש לעצים יום הולדת. במפגש הילדים יצרו עץ מגופם – כפות הרגלים השורשים, הרגלים גזע, הגוף ענפים, הראש הצמרת ואחר כך המחיצו עם אביזרים שרים על עצים,

ברור ששרנו ודקלמנו את שירי החג.

אנחנו מכינים עוגת פרות יבשים והילדים משחילים פירות יבשים על שיפוד ומביאים את התקרובת הביתה.

גן תאנה

גן טרום חובה גילאי 3-4 שנים.

הגננת **אסתי אלבירט** סיפרה על למידת הילדים ופעילותם לקראת ט"ו בשבט: אנחנו חוקרים את העצים:

אנחנו לומדים על חלקי העץ – שורשים, גזע, ענפים, עלים וצמרות.

על סוגי עצים – עצים שנמצאים בשלכת – התאנה, הצאלון ועוד ועכשיו הם מתחילים ללבלב ואנו עוקבים אחרי הבלבוב ולומדים על תהליך ההתפתחות – קודם עלים, אחר כך ניצנים, אחר כך פרחים ובסוף פרי.

בעיקר, אנחנו עוקבים אחרי השקדייה. היא עדין לא פורחת אנחנו עוקבים אחרי העלים ורואים את הניצנים (תוך שבוע היא תפרח).

אנחנו לומדים על שימושי העץ מהקרוב אל הרחוק – פירות, צל, רהיטים, הסקה, נייר. מתוך זה אנחנו מפתחים את חשיבות השמירה על העצים ומכאן חשיבות החיסכון בנייר, כדי שלשמור על העצים.

גן דקל

גן חובה גילאי 4-6 שנים.

הגננת **עדנה קפלן** סיפרה על פעילות ולמידת הילדים לקראת ט"ו בשבט :
היינו הרבה מאוד בחוץ וראינו מה קורה לעצים – ראינו עצים בתרדמת חורף (שלכת) לעומת עצים, שהם ירוקי עד. הילדים הגיעו למסקנה שרוב העצים בקבוץ ועל יד ביתם (בהרחבה), הם ירוקי עד ודנו בסוגיה למה אנשים נוטעים עצים ירוקי עד על יד ביתם.
בררנו את חשיבות העץ לאדם - מה נותנים העצים לבני האדם – יופי ונוי וצל ופירות ופולטים לאוויר את החמצן שאנחנו נושמים.
דיברנו על השימוש בעצים, כהגנה מפני רוחות וכבית לבעלי החיים.
דנו בכל חלקי העץ - מה דומה ומה שונה בכל העצים.
עסקנו בהבדלים בין פירות סרק ופירות למאכל אדם וקישטנו את הגן בפירות סרק שונים.
דברנו על ההבדל בין פירות טריים ועסיסיים לבין פירות מיובשים ולמה יש פירות מיובשים.
הילדים הביאו פירות ואכלו פירות שונים.
למדנו מהם פרחים מוגנים מתוך ראיית ט"ו בשבט כחגיגה לצומח.
וכמובן שרנו את שירי החג.

גן זית

גן חובה גילאי 4-6 שנים.

הגננת **חני ברדה** סיפרה על למידת הילדים ופעילותם לקראת ט"ו בשבט :
קודם כל יצאנו לטיולים ארוכים בקבוץ להכיר את העצים ושמותיהם ולאסוף פירות סרק. הילדים העלו השערות מה יש בפנים ואז חתכנו את הפירות, בדקנו וראינו את הזרעים.
הכנו עציצים מקרטוני חלב ונסורת.
קישטנו את הגן את הגן עם מובילים (עשויים משמוש חוזר של בקבוקי שתייה) בצבעי השקדייה – ורוד ולבן.
למדנו על חלקי העץ ותפקידם - שורשים, גזע, ענפים ועלים.
כמובן, שאנחנו שרים משירי החג ומספרים את סיפוריו.
ספרנו סיפור על יער דמיוני של ט"ו בשבט וכל משפחה הכינה עם הילד עץ דמיוני והביאה לגן.
למשל, עץ תכשיטים, עץ לבבות. עץ מכוניות ועוד. יש לנו עכשיו בגן יער דמיוני.
סופרת הילדים מירי צללזון היא סבתא של אחד מילדי הגן והמחזנו סיפור שלה עם אביזרים.
היא הכינה לנו דקלום על העץ הדמיוני :

עץ מן הדמיון/ סבתא מירי

קצת לפני חג ט"ו בשבט (ולפני-כן, יתכן!) חני, (זוהי הגננת שבגן כפר מנחם), לילדים אמרה פתאום שיכינו הם בבית - עץ מן הדמיון... עץ מן הדמיון? איזה רעיון!	ואולי עץ קוביות? עץ שיש בן אגדות? צבי-נינג'יה? עוגיות? זה נחמד, אך במיוחד – נועם רק אוהב כל כך... שוקולד! זה אולי לא מקורי, אך הכי-הכי-הכי!
נועם, סבא וגם סבתא, התיישבו לחשוב המון- איזה עץ מן הדמיון יהיה הכי מתאים... עץ מצמיח כוכבים? או אולי עץ מטבעות, שאפשר בהן לקנות - מתנות?	...ועכשיו עומד כבר עץ מהודר ומקושט בפירות משוקולד, אך מכל ענף כמעט נועם קצת... טועם מעט... אם את עץ השוקולד לא נביא לגן מהר, אז מעץ השוקולד – שום דבר לא יישאר!

ב- 12.1.2014 נפרדו **מיעל ישראל** מחנכות הגיל הרך וחברות פורום החינוך.
יעל הייתה מזכירת החינוך בגיל הרך בשלוש השנים האחרונות.
יעל הייתה ברוכת כישרונות וכישורים ובעבודתה חרגה מהתפקיד הרגיל של מזכירה.

היא השלימה את יהודית שוהם וסייעה לה בכל. היא טיפלה במשכורות הצוות במיומנות ומקצועיות. המחנכות מציינות, שהיה כיף לפנות אליה - היא קיבלה אותן תמיד במאור פנים ונהנתה תמיד לעזור. היא "שחתה" בענייני סדור העבודה וטיפלה באיוש השוטף של הצוותים בשום שכל.

איילת הפכה הפכה תוצה ואיחולי הצלחה בהמשך.

ב-14.1.2014 החלה רעות רוקח את עבודתה כמנהלת החינוך הבלתי פורמאלי במערכת שלנו.

אפרות איחולי התעוררות אצל הצלחה - אק ואכאנו.

ב שבת י"ז בשבט חגגנו את ט"ו בשבת בפניה הדרום מזרחית של ההרחה. הטקס הוכן ע"י נערי כתי ו בעזרת מדריכם דן והוריהם והונחה ע"י רוויטל אמויאל. ילדי כתי ז' סייעו בהתנדבות בפינות היצירה. בסיום הטקס הוזמנו ילדי כתי א' (שמית) ע"י נערי כתי ו' והובילו את כל משתתפי האירוע לנטיעות. עפ"י החלטת ועדת גינון הנטיעות היו סמוך לעמודי הבטון, שמגדירים את ההרחה. ניטעו עצי כליל החורש ושיחי ערער, אוג ולויקפילים, שיחים שיכסו בעתיד את עמודי הבטון. תושבים תרמו והביאו תקרובת רבה ומגוונת כיד המלך. אירוע החג יועד לכלל תושבי הישוב ולצערנו חברי הקבוץ מיעטו להגיע.

❖ **הידעת?** בינואר ירדו 285 מילימטר בכפר מנחם...

*תוצה אכל המתקנים אילדי כתי ז', אן אפרי כתי ו' והאפריהס, אכאפי אצת השלינון
אכל מי סייס הצלחת החס.
נתפאה החס'ס הפא'ק.*

נפרדים משמוליק

משמוליק:

לקהילת כפר מנחם

שלום,

זהו מייל אחרון בהחלט המופנה לקהילה היקרה כאן בכפר מנחם בשבוע הבא אני מסיים את עבודתי כאן. בבסיס העניין נמצא מצבי הבריאותי המחייב אותי להוריד הילוך בנפח העבודה, ולעבור ממצב שבו אני מנהל שני ישובים לניהול של ישוב אחד.

זה לא מובן מאליו שאדם כמוני הבא מגב ההר, מדרום הר חברון עובד בתפקיד ניהולי בקיבוץ של השומר הצעיר. כשסיפרתי לרופא המטפל בי בבי"ח הדסה במה אני עוסק הוא צחק ולא האמין. מבחינתו זו ההוכחה לביאת המשיח.

במידה מסוימת הרגשתי נוח להיות "שונה". זו עמדה שיש בה גם הרבה כוח. יש בה כדי להאיר סיטואציות שונות בפן אחר. כך מצאתי את עצמי מנחה מדריכים בגבע לשנות תפיסה דרך סיפור של ר' נחמן מברסלב.. מצד שני שאלתי את עצמי לעיתים, מה אני עושה כאן? איך אני מתנהל עם אנשים המאמינים באמונה שלימה שאין א-לוהים? אז לסיכום זה היה מורכב, וכמאמר המשוררת (רחל שפירא) "היו שלום, חייתי ביניכם כמו צמח בר"

ולפני פרידה- בשבתות אלו קוראים בבתי הכנסת בשבתות בספר שמות. בפרשיות אלו מתחולל הסיפור של יציאת מצרים. התורה אינה ספר היסטוריה, ולכתוב בה ישנם משמעויות מרחיקות לכת לתחומים רבים ומגוונים. מצרים אומרים הפרשנים היא סמל לכל דבר שהוא גם "מייצר". וממייצר צריך לצאת. לצערי, קהילת כפר מנחם נמצאת במייצר וחובה עליה

לחלץ את עצמה מהמקום בו היא נמצאת אצטט כאן משפט של הרב קוק מלפני כ-100 שנים. זהו משפט מאד לא מרכסיסטי, אבל אני מניח שבמה שקרוי הקיבוץ המתחדש יסכימו איתו. וכך הוא אומר "אם אין אני אין אתה ואז קל וחומר שאין הוא". החיים הבריאים מתחילים בביסוס האני. אם יש אני מבוסס מבחינת ההכרה, יש סיכוי שהאני הזה יכיר גם באתה. יכיר בזולת הנוכח מולו וייתחם אליו כראוי. יתחשב בו, יכבד אותו וכו', ואז תבוא "קומה" נוספת של הכרה ב"הוא" הכרה גם בגורמים רחוקים הכרה בצרכים של גורמים רחוקים ומתן כבוד אליהם וכו'. המצב הופך להיות בעייתי כשהדברים נעצרים באני. כשהשיח הציבורי הופך להיות שיח של זכויות. למשל-זכותי אני לחנך את ילדי במתווה משרד החינוך, גם בישוב שהחליט שהוא מעוניין במתווה קיבוצי. אז כיצד אתה, והוא, תמשיכו לנהל את המערכת כלכלית? התשובה-אני לא יודע, אבל אני, לא שם אני תקוע ב-אני, וגם טוב לי שם, וכך ראוי!

ד"ר אורי מילשטיין כתב תזה בסוציולוגיה, שנקראת עקרון השרידות. התזה טוענת את הדבר הבא: כל ארגון מורכב מתתי ארגונים הנמצאים בתוכו. גם תתי הארגונים הללו, מתחלקים לתתי ארגונים נוספים. כשיש קונפליקט בין תתי ארגונים מאותו ארגון על הם אינם חשים אחריות לארגון העל. כל תת ארגון דואג לשרידות שלו גם אם זה יגרום לארגון העל לקרוס, ובכך להביא לקריסה של תת הארגון.. או במילים אחרות- המוטיבציה לניצחון בקרב גוברת על העובדה שבסוף תהיה מפלה במערכה!
 "ותחשבו על זה"
 שמוליק

ב-7.1.2014 נפרדנו משמוליק במפגש במועדון. שמוליק העניק תשורה ליישוב (וכמובן שגם קיבל) קלף עליו כתוב:

אמפתי באני
 לא אכזוב
 פעה על
 אצטט מישראל
 ויהא מי שיפא.
 יעקב אשר חפלים

הקלף תלוי בחדרו של צקי.

שמוליק עבד אצלנו במשך כשנתיים וחצי. ייצב וניהל ביטולות את כל מערכת החיים האוניברסיטאיים (הפנימיים) של הישוב. עיקר תרומתו באחזקת הקיים - מערכת החינוך על מספרותיו. הנוי התאורה. פקוח וצאטה לאיבון המערכת התקציבית ואלו העסקי הוולטרינריה שלח יצו. הוא היה בקשר עם אופמי חול - המועצה ואופמי אמסל. היה בקשר עם הנחלת הקבול ועם התושבים ונתן מענה לבקשותיהם. היכרותו במקיפה עם החוקים והנהלים הפלונטיים אפסולות והפעלת ישוב סיעה לו פנות להעצמת עבודתו. איטולותו וצאטה לצרכי הישוב במספרות חול יישוביות וכן בהתנהלות בתוך הישוב.

שמוליק עבד בתנאים הקשים של הישוב. על הקונפליקטים והסכסוכים שהיו. כפי
שמוליק עצמו אמר הוא היה שונה שוני זה אפשר לו להימנע מנקיטת
עמדה במחלוקות בתוך הישוב ולשפץ בהיבטים המוניציפאליים שבתחום אחריותו
באופן ענייני ונייטרלי וכשהתאפשר תרם את נקודת ראותו.
שמוליק פעל מתוך צניעות בלי להתבטא. או להתבטא ותרומתו להתנהלות התקינה של
הישוב הייתה רבה.
ועל כל זאת העפכתנו והוקרתנו.
לשמוליק הרבה הרבה תודה ואיחולי בריאות שלמה וטובה!

סובב קסטינה – גם חוברת מודפסת

בנוסף לאתר החדש שעלה לאוויר,

גם השנה, כמו בשנתיים האחרונות, יוצאת חוברת מודפסת

סובב קסטינה- פרסום עסקים קטנים בישובים.

החוברת יוצאת לפני פסח ומחולקת ידנית ל-6000 בתי אב באזור.

יש לך עסק באזור? כדאי שיכירו אותך! ניתן לפנות אלי בכל שאלה.

תודה, מעדי 050-7558167

זמני קבלה חדשים בדואר החל מה – 1.12014

יום א 11.30-12.30 .

יום ב 11.30-12.30 .

יום ג 12.00-13.30 .

יום ד 11.30-12.30 .

יום ה 8.30-9.30 , 11.30-12.30 .

יום ו סגור.

רבקה קלנר

לא מחליפים ירוק בשחור

23/1/14 בשעה 20.00
כנס המאבק הגדול
בפצלי השמן
בקיבוץ בית גוברין

המועצה האזורית יואב

פצלי שמן, העמיד השחור על שפלת יהודה.
www.facebook.com/saveadullam

לא מחליפים ירוק בשחור
בכנס הפצלי שמן, העמיד השחור על שפלת יהודה.

תושבי יואב,

אם יאושר הפיילוט להפקת נפט מפצלי שמן באזור, והפוך כולנו לשותפים בדרמה שתחולל בחצר ביתנו. הממשלה עלולה, חלילה, לאשר הקמת תעשיית נפט מסוכנת, מזהמת ונסיגנית, כאן ממש, באזור בית גוברין. אסור לנו לתת יד למהלך זה. אם יאושר הפיילוט שהיזמים רוצים להקים בעדולם, תסלל הדרך להקמת תעשייה מסחרית של נפט מפצלי שמן ובתוך כמה שנים נוכל לחזות בהקמת "רמת חובב מקומית" ליד בית גוברין, המרחבים הירוקים שלנו

יהפכו לשחורים

ביום חמישי, 23 בינואר 2014, בשעה 20:00 נקיים כנס תושבים במועדון קיבוץ בית גוברין הכנס, בהשתתפות מובילי מטה המאבק, שיציגו את כל המידע ההכרחי לרבות הסכנות והנזקים לאזור שלנו. הגענו לנקודת זמן קריטית שבה חייבים להתגייס ולהתנגד.

עלינו לעמוד ביחד עם תושבי מטה יהודה ולכיש מול הועדה המחוזית לתכנון ולבניה על מנת למנוע ממנה לאשר את הקמת אתר הפיילוט. החלטת הועדה תהיה בלתי ניתנת לערעור ולכן חייבים להתגייס ולהשפיע עכשיו! לא מחליפים את הירוק בשחור!

בברכה

ד"ר מטי צרפתי-הרכבי
ראש המועצה האזורית יואב
סמי גרס, יו"ר הועדה
לאיכות הסביבה מ.א. יואב